

telken, ahol üdülőparkot kívánnak létesíteni, az épületeket alapincézik.

A terület az aquincumi polgárvárostól ÉK-re, a Duna partján található. A K-i, Duna parti és a Ny-i részen (a Nánási út szomszédságában) két-két nagyobb felületen volt alkalmunk kutatni. Őskori és római kori objektumok egyaránt mutatkoztak, igen sok újkori bolygatással, egykori épületalappal.

A terület K-i, Dunához közelebb eső részén a rétegsor legalján sárga agyagos, szigetszerű kiemelkedést regisztráltunk, ennek felületén beásást, cölöphelyet és egy ÉK-DNy, ill. É-D irányú keskeny árkot figyeltünk meg. A leletanyag alapján az objektumok őskoriak.

A Ny felé emelkedő területet a római korban víztelenítés céljából V alakú, K-Ny és É-D irányú árkokkal „csatornázták”. A most előkerült árkok – méretben, formában és mélységben – jól illeszkednek a 2004-ben a Nánási út 5–7. sz. alatt dokumentált árkokhoz. A körvonalazódó árokrendszer arra utal, hogy a római korban a polgárvárostól É-ra eső, Duna-parti sávot valamilyen – egyelőre ismeretlen – okból vízteleníteni kellett.

T. LÁNG ORSOLYA

73. Budapest, III. Selmeci utca 28–30.

Ró

2005. április 5–20. között építkezést megelőző feltárást folytattunk a telken. A tervezett épület alapozásával elérték és az egyes lemélyítésekkel meg is bolygatták a római kultúrréteget. A természetes terepviszonyoknak megfelelően a rétegek Ny-ról K-i irányban erősen lejtnek, így a telek K-i végében már a régészeti rétegek az alapozási sík alá kerültek. A terület ÉNy-i részében épületomladékra utaló köves felületek kerültek napvilágra, amelyek alatt kerámiával, téglával, állatcsontokkal kevert réteget tártunk fel. A telek DNy-i felében egy ÉK-i irányú, kb. 2 m széles, 70 cm mély árkot figyeltünk meg. Ettől K-re még két párhuzamosan futó, szintén É-D-i irányú kisebb vízelvezető árkok aljának nyomait dokumentáltuk. Az árkokat és a római feltöltésű réteget több helyen római beásásokkal bolygatták meg.

A területen még két csontvázas sírt tártunk fel, az egyik melléklet nélküli, a másik nyakrészénél bronz- és vasfüggők, oldala mellől pedig egy textíliával összeragadt ezüstérme látott napvilágot.

KIRCHHOF ANITA

74. Budapest, III. Szentendrei út felújítása

Ró

A Szentendrei út átfogó felújítási munkálataihoz kapcsolódóan 2005. július 6–18. között került sor a Derű utca vonala és a Raktár utca közötti szakaszon (hrsz.: 18432, 18442) a régi gázvezeték felújítására, valamint részleges kiváltására. A Szentendrei utat elválasztó sávban, illetve helyenként a bevezető oldal belső sávjában futó közműárok a római kori topográfiára vetítve a kö-

vetkezőképpen helyezkedett el: dél felől a *castra legionis praetenturája* fölül indult, majd a Szentendrei út és Raktár utca sarkán álló Sztálin-barokk stílusú lakótömb déli frontjának vonalában érte el a tábor védműveit. Ezt követően már a *canabae* ÉK-i negyedének reprezentatív épületei fölött folytatta útját.

Az árok teljes, közel 200 m-es hosszúságában a feltöltésben maradt, alja csak helyenként, apróbb egyenetlenségek miatt érte el a legfelső, bolygatatlan, egykori humuszos talajsíntként értelmezhető réteget. Kivételt az árok É-i végében hegesztés céljára kialakított fejtömb jelentett, ahol tudatosan 25 cm vastagságban (255 cm mélyen az úttest szintjéhez viszonyítva), mintegy 0,5 m² alapterületű felületen belemélyült a bolygatatlan római rétegbe. Ezen a felületen *in situ* feküdt az a freskórészlet, amelyet később Kirchhof Anita megtisztított, és összeállított. Munkájának köszönhetően egy összefüggő, növényi- és geometrikus díszítéssel ellátott, bolthajtásos mennyezet-részlet állt össze. A fejtömb Ny-i metszetében húzódó további freskódarabok sejteti engedik a lecsúszott fal- és mennyezetfestmény Ny-i irányú, úttest alatti folytatását.

Az árok középső és északi szakaszán szórványleletként emberi csontok kerültek elő. Gondos kezek a régi gázvezeték fejtömbbe eső szakaszának Ny-i oldalán halomba gyűjtötték az eredeti közműárok kiásásakor feldőlt újkori sírok embercsont-anyagát (a koponyák kivételével). A fejtömb K-i oldalán anatómiai rendben került elő egy sípcsont a hozzá tartozó szárkapocscsonttal. A Szentendrei út–Raktár utca kereszteződésében egy Ny–K tájolású, deszkakoporsós, női sír került elő. (A sír az egykori kálvinista temetőhöz – 1744–1870 k. – tartoztak, amely igazolhatóan legkésőbb a 19. sz. elejétől már a Miklós tértől nyugatra terült el. A város terjeszkedése következtében feladott temető teljes kiürítésére nem került sor; Németh Margit még 2003 folyamán is több újkori sírt talált a Raktár utcának a Szentendrei út és Miklós tér közé eső szakaszán.)

A Raktár utcától délre több korábbi épület alapfala is előkerült, ezek részint kőből, részint téglából készültek. Utóbbiak a téglabélyegek tanúsága szerint a közelben működő Újlaki Téglagyár termékei voltak. A földbe rakott kőalapozás kövei közül jellegzetes újkori mázas kerámia, valamint porcelántányérok töredékei kerültek elő. Az épületmaradványok az Árpád-híd és Filatorigát közötti útszakasz ma ismert arculatának kialakításakor (1950) elpusztított Majláth utcai házsor emléket őrzik.

Június 10–11-én került sor gázcső kiváltás címén a Szentendrei út első átvágására az Akác-köz vonalában. Június 18–24. között a második útátvágás az elsőttől mintegy 120 m-rel délebbre történt. Itt is egy korábbi közműárok újbóli kibontására került sor. Régészeti jelenségek megfigyelésére itt sem nyílt mód, azonban az árok K-i végébe visszatöltött nagy mennyiségű lapos kő egy elbontott, hajdani útfelületről árulkodott, míg a nyugati végétől előkerülő roppant mennyiségű – ugyan-